

INHOUD

Voorwoord	9
Hoofdstuk I. “Een averechtse pagina in onze vaderlandse geschiedenis”	
De gebeurtenissen rond mei 1940	19
1.1. Geen traumatisch referentiepunt	20
1.1.1. Overzicht	20
1.1.2. Mogelijke verklaringen	21
1.2. Een beetje gefantaseerd	23
1.3. De nederlaag als tweevoudig trauma	27
1.3.1. Een meervoudige vervreemding	27
1.3.1.1. De vermoeiende weerbaarheid	28
1.3.1.2. Burgers in soldatenpak	31
1.3.1.3. Is dit nu oorlog?	32
1.3.1.4. De krijgsgevangenschap	36
1.3.2. Want uw vijand wie is dat?	39
1.3.2.1. De moustache blijft thuis	39
1.3.2.2. Iemand die uw taal niet behoorlijk spreken kan	41
1.3.2.3. Een militaire kluchtparade	42
1.3.2.4. Het beeld van het Duitse leger	44
Hoofdstuk II. “Waarom hebben wij ons vel geriskeerd?” Het verzet	49
2.1. Een goed verzet	54
2.1.1. Pulchrum pro patria mori	54
2.1.2. Een dubbel gezicht	58
2.1.2.1. Een tweedeling	58

2.1.3. Waarom het soms niet werkte...	63
2.1.3.1. De stompe tanden	63
2.1.3.2. Iets schoons en sterks	64
2.1.3.3. Morele heterogeniteit	66
2.2. Wat is er nog van het verzet?	69
2.2.1. Lichtpunten	70
2.2.2. Het batig saldo: minder dan nul	73
2.2.3. Van de doden niets dan...	80
Hoofdstuk III. De coloribus est disputandum. De collaboratie	83
3.1. Een neurose in het Vlaamse geheugen	83
3.2. Een complexe geschiedenis	86
3.3. De literaire contestatie	88
3.4. Narratieve ontzwarting: een politieke en een morele kwestie	91
3.4.1. Voor Vlaanderen en niet voor de Snor	92
3.4.2. Determinatie	96
3.4.2.1. Afkomst en opvoeding	96
3.4.2.2. Omgeving en oversten	99
3.4.3. Jeugdige manifesteringsdrang	102
3.4.4. Morele opwaardering	105
3.4.4.1. Eerlijkheid en volharding	105
3.4.4.2. Aanvaarding en verzoening	107
3.5. Empathie voor de zwarte	108
Hoofdstuk IV. Een stug stereotype. De repressie	113
4.1. De directe repressie	116
4.1.1. “Maar wàt, als de straat loskomt”	116
4.1.1.1. De weerstanders van het elfde uur	116
4.1.1.2. De straat	120
4.1.2. De ‘slachtbanken’ van de Belgische staat	129
4.1.3. De interneringskampen	137
4.2. “Eens in de vrijheid”: de nasleep van de repressie	141
4.2.1. Toch lammeren, broers!	141
4.2.2. De overbodigen	143
Hoofdstuk V. Op zoek naar een draaglijker tombe. De jongeren en het ouderlijke collaboratieverleden	149
5.1. De ziekte van kleine mensen	152
5.2. Een paranoïde blik in het verleden	156
5.2.1. Iets ritueels dat je herinnering vastschroeft	156

5.2.2. Het verleden is even onzeker als de toekomst	159
5.3. De kramp van het zwijgen	163
5.4. Onbekende vaders	165
5.5. Een draaglijker tombe	170
Hoofdstuk VI. “Zijn oorlog heb jij niet meegemaakt”. De Jodenvervolging	179
6.1. Joden in België en Vlaanderen	179
6.2. De literaire beeldvorming	183
6.2.1. Metonymie en instrumentalisatie	183
6.2.2. De concentratiekampen	187
6.3. De Jood als eeuwige ‘andere’	191
6.3.1. Niet echt een Vlaamse aangelegenheid	191
6.3.2. Vlaanderen: uitsluiting en een beetje empathie	192
6.3.2.1. Geen normaal iemand	192
6.3.2.2. Die geheime hoop solidair te mogen zijn	197
6.4. Het Joodse lot na de oorlog	201
6.4.1. Een voortdurend lijden	201
6.4.2. De daders ontmaskerd	204
 Nawoord	 209
 Bijlagen	 213
1. Chronologisch overzicht van Vlaamse romans en nouvelles over de Tweede Wereldoorlog van 1945 tot en met 2000, ingedeeld volgens het jaar van publicatie	213
2. Romans en nouvelles over de mobilisatie en de Achttiendaagse Veldtocht van 1940 tot en met 1944	224
 Literatuur	 227
 Index van auteurs	 245